

Van: Jaap-Jan Bakker <j.bakker@regiogv.nl>

Verzonden: vrijdag 10 januari 2020 12:00

Aan: Veenstra, Jan <j.veenstra@huizen.nl>

Onderwerp: Informatiebrief met link naar notitie vervolg 2020 op de gespreksronde over legitimatie en slagkracht

Geachte Griffiers,

Ter doorzending naar de gemeenteraden:

Naar aanleiding van de gespreksronde najaar 2019 over legitimatie en slagkracht is een informatiebrief opgesteld met een link naar de notitie met de opbrengst en het vervolg in 2020. Op breed verzoek vanuit de gemeenteraden is op 6 maart 2020 (reeds geplande datum) een werkconferentie over de concretisering en uitwerking van dit thema.

In afstemming met het algemeen bestuur en de burgemeesters is hiervoor een voorbereidingscommissie samengesteld als volgt;

Burgemeesters: Nanning Mol, Han ter Heegde

Griffiers: Jan Veenstra en Minke Knibbe

Ab-Leden: Wimar Jaeger en Joost Boermans

Voorzitter: Joan de Zwart.

De ambtelijke ondersteuning vanuit de Regio GV zal worden verzorgd door Hans Uneken, Marlies van der Linden en ondergetekende.

Met vriendelijke groet,

mr. Jaap Jan Bakker,
Bestuurssecretaris

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr.

T (035) 6926421

M (06) 52578064

E j.bakker@regiogv.nl

**Regio
Gooi en Vechtstreek**

Burgemeester de Bordesstraat 80, 1404 GZ Bussum

Postbus 251, 1400 AG Bussum

(035) 692 64 44 | regiogv.nl | @RegioGV

Onderwerp	Vervolg in 2020 op de gespreksronde legitimatie en slagkracht RSA
Datum	9 januari 2020
Van	Regiovoorzitter
Aan	Gemeenteraadsleden
Kenmerk	20.0000141
In afschrift aan	Colleges van B&W, leden algemeen bestuur, adviseurs etc.

Geachte raadsleden,

Via deze brief neem ik u mee naar het beloftevolle jaar dat voor ons ligt en waarbij uw inbreng en energie hard nodig is. In 2019 heeft u de gezamenlijke strategische agenda (RSA) voor ons gebied vastgesteld en de versterking op het sociaal domein geagendeerd. Om hieraan een vervolg te geven is een goede regionale inhoudelijke afstemming noodzakelijk. De afgelopen maanden hebben wij hierover met elkaar gesproken. Het is al vaak gezegd, samenwerken gaat over inhoud én vorm: naast het 'wat' is ook het 'hoe' van belang in deze regionale samenwerking. Met de RSA is het 'wat' door u gezamenlijk vastgelegd. Nu is de tijd gekomen om naar het 'hoe' te kijken. U heeft breed de wens uitgesproken om beter en eerder in positie te zijn. Met de regionale opgaven die voorliggen is tijdig onderlinge afstemming cruciaal.

Het is van belang als gemeenteraden en bestuur een gezamenlijke koers naar 2040 uit te zetten. De RSA opgaven gaan over de gemeentegrenzen heen. De verdeling van de schaarse ruimte is moeilijk en de verschillende ambities zijn niet altijd verenigbaar. Enkele opgaven waarmee wij de komende periode te maken krijgen:

Hoe behouden en versterken we de kwaliteiten van het landschap?

Gooi en Vechtstreek kent een rijk palet van landschappen, kenmerkende elementen, bewoningsvormen en ondergronden. Diverse gebieden hebben zelfs een nationale of internationale beschermde status. Dit geldt ook voor de natuurgebieden. De veelheid aan landschapstypen en de kwaliteit daarvan maakt Gooi en Vechtstreek uniek. Het landschap is een belangrijke voorwaarde voor het woon-, leef en werkmilieu en heeft potentie, maar staat tegelijkertijd onder druk door de verstedelijking en de klimaatverandering.

Hoe creëren we voldoende werkgelegenheid/banen in de regio?

De werkgelegenheid in Gooi en Vechtstreek toont al jaren een dalende trend. Dit leidt onder meer tot meer druk op het mobiliteitsnetwerk. Mensen reizen vaker en verder tussen wonen en werk. Een dalende werkgelegenheid leidt tot afname van het voorzieningenniveau en geeft extra druk op de gemeentelijke begroting.

Hoe houden we de regio goed bereikbaar? Hoe gaan we om met de toenemende vraag naar mobiliteitskeuzes?

De mobiliteitsbehoefte neemt in de toekomst verder toe onder invloed van de bevolkingsgroei. Ook door economische groei en toenemende welvaart neemt de mobiliteit toe. Een goede bereikbaarheid is een kwaliteit van de regio en is een belangrijke voorwaarde voor het vestigingsklimaat.

Wat draagt Gooi en Vechtstreek bij aan de energietransitie? Hoe gaan we om met de ruimtelijke impact van de energietransitie?

Klimaatverandering, geopolitieke verschuivingen en (op den duur) uitputting van grondstoffen maken energietransitie naar hernieuwbare bronnen urgenter dan ooit. Er moet worden ingezet op besparen. Dit heeft consequenties voor de bestaande gebouwde voorraad. In onze regio is dit vaak monumentale bebouwing en/of particulier eigendom. Nieuwe vormen van energiewinning hebben vanzelfsprekend ook een ruimtelijke impact. Dit kan botsen met de ruimtelijke kwaliteit van een beschermd stads-of dorpsgezicht of een open landschap.

Welke bijdrage wil en kan Gooi en Vechtstreek leveren aan de woningbehoefte?

In ieder toekomstscenario zien we een groeiende behoefte aan ruimte voor stedelijke functies zoals woningbouw en bedrijvigheid. Ook is er meer behoefte aan recreatieve voorzieningen. De ambitie is om deze opgaven primair binnenstedelijk op te lossen. Verdichting biedt kansen, zoals nieuwe woon- en werkplekken, verduurzaming en betere bereikbaarheid, maar ook nieuwe opgaven. De druk op de publieke ruimte neemt toe, bijvoorbeeld voor mobiliteit, groen of klimaatadaptatie. Hittestress kan toenemen door verharding van oppervlakten. Meer of hoger bouwen kan schuren met de waardevolle bebouwingskarakteristieken of groenstructuren die ons gebied rijk is.

Hoe krijgen we de goede zorg dichtbij mensen?

Zorg dichtbij beslaat een breed palet van zorg, ondersteuning en welzijn voor de inwoners die dit nodig hebben. Het is één van de grootste economische sectoren met een enorme innovatiekracht. De betaalbaarheid en toegankelijkheid van de zorg staan al jaren onder druk. Hoe bereiken we dat alle inwoners gebruik kunnen blijven maken van goede zorg? Het hebben van goede algemene zorgvoorzieningen in de buurt is voor inwoners een belangrijke voorwaarde. Komende jaren is het de uitdaging voor Gooi en Vechtstreek om goede eerste en tweedelijns zorgvoorzieningen in het gebied te behouden en te versterken. Daarbij blijft overeind dat zorg, ondersteuning en welzijn dichtbij en in samenhang met elkaar aangeboden worden.

Al deze vragen moeten door de gemeenten in gezamenlijkheid worden beantwoord. In de RSA heeft u ook opgeroepen om te komen tot een regionale omgevingsvisie. Vanuit deze visie kunnen gemeenten aangeven op welke wijze zij zich verhouden tot de gezamenlijke koers. Met elkaar kan ook worden afgesproken welke opgaven het beste aansluiten bij de eigen identiteit of specifieke vraagstukken binnen de gemeenten. Belangrijke aanleiding om met elkaar in gesprek te gaan.

Slagkracht & legitimatie

De onderwerpen slagkracht en legitimatie stonden centraal tijdens de gespreksronden eind 2019. U was goed voorbereid en de gesprekken zijn wederzijds gewaardeerd. Een dergelijke consultatieronde is voor herhaling vatbaar. Wij hebben de opbrengsten van deze gesprekken gebundeld in een [notitie](#). Uit de gesprekken is een aantal aanbevelingen overgenomen over het vervolg van het proces.

Verzoek is aan de Regio om het gesprek tussen de verschillende gemeenteraden beter te faciliteren. De opzet van de Regiopodia en het Regiocongres geeft in de huidige vorm onvoldoende invulling aan die wens. Vanuit de gemeenteraden is het idee gekomen om een werkconferentie te organiseren waarin enkele voorstellen worden gepraktiseerd. Er is ruimte voor het experiment, op zoek naar wat het beste past bij deze regio. Uitgangspunt blijft uiteraard de gemeentelijke autonomie.

Op **6 maart 2020** is een werkconferentie waarvoor fractievoorzitters en specialisten worden uitgenodigd. Onder de titel ' Samenspraak tussen gemeenteraden ' is de voorbereiding in handen

gegeven van een agendacommissie die bestaat uit een aantal burgemeesters, griffiers en leden van het algemeen bestuur.

De procesaanbeveling vanuit de verschillende gemeenteraden is door het algemeen bestuur overgenomen om het traject over slagkracht en legitimatie te ontkoppelen van de procedure tot actualisering van de Gemeenschappelijke Regeling. Nieuwe spelregels over de voorbereiding, ontwikkeling en uitvoering worden pas opgenomen in de Gemeenschappelijke Regeling als ze voldoende zijn geijkt, beproefd en geëvalueerd. De huidige Gemeenschappelijke Regeling wordt in deze fase alleen geactualiseerd en 'technisch' aangepast.

Tijdens onderstaande momenten ontmoeten wij elkaar om over deze en andere belangrijke ontwikkelingen en opgaven te spreken.

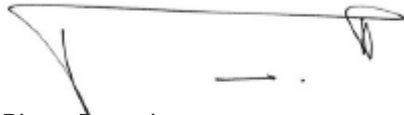
Regiobijeenkomsten:

Maandag	20 januari	20.00 uur – 22.00 uur	Gebiedsopgaven 2040 voor Gooi en Vechtstreek
Vrijdag	6 maart	16.30 uur – 18.30 uur	Werkconferentie samenspraak over opbrengst gespreksronde
Maandag	18 mei	20.00 uur – 22.00 uur	Duurzaam en circulair / ontwerp Koersdocument voor het gebied
Donderdag	2 juli	17.30 uur – 22.00 uur	Regiocongres Singer Laren: Koersdocument voor het gebied
Maandag	5 oktober	20.00 uur – 22.00 uur	(programma volgt)
Vrijdag	27 november	16.30 uur – 18.30 uur	(programma volgt)

Samen vervolgen wij de ingeslagen weg, met dank voor uw bijdragen.
Ik zie uit naar de verdere samenwerking.

Moedig voorwaarts.

De Regiovoorzitter,

Pieter Broertjes

Algemeen	
Aan	Gemeenteraden, Colleges B&W, adviseurs ca.
Van	Igor Meuwese
Datum	10 januari 2020
Verspreiden	Ja
Kenmerk	19.0015370

1. Inleiding

In deze notitie treft u aan een weergave van de gespreksronde van - november/december- over legitimatie en slagkracht met de gemeenteraden in onze regio. In de eerste paragraaf worden de hoofdlijnen besproken. Deze onderwerpen zijn in meerdere gemeenteraden langs gekomen. Hierin zijn de gesprekspunten te onderkennen die zich lenen voor verdere verdieping in samenspraak tussen de gemeenteraden. Goed om te melden dat het hier om een schets, een weergave van de kernpunten gaat.

Vanuit de gesprekken met de gemeenteraden zijn in de bijlage specifieke invalshoeken, accenten of aandachtspunten weergegeven. Enkele verzoeken zijn leidend voor de vervolgaanpak zoals die door het Algemeen Bestuur worden verwoord. Verzocht is aan de hand van voorbeelden concreet te maken bij welke opgaven het aankomt om meer slagkracht te ontwikkelen. Ook is er behoefte aan meer duidelijkheid te krijgen hoe (met voorbeelden van elders) genoemde instrumenten de slagkracht en de democratische legitimatie versterken.

De wens is vooral aan de slag te gaan met de RSA en niet opnieuw te verzanden in een structuurdiscussie. Er zijn concrete aangrijpingspunten waar lokaal en regionaal beter kan. Doen, experimenteren en leren van eventuele fouten. De verwachting is dat we op die manier ervaren het beste past (maatwerk) in deze regio.

Werkconferentie: 'Samenspraak tussen gemeenteraden'

Er is breed meegegeven om 'het gesprek' tussen de gemeenteraden over dit onderwerp te faciliteren. Juist over dit onderwerp. Dit gesprek kan het karakter krijgen van een werkconferentie. De opzet van de Regiopodia en het Regiocongres geven in de huidige vorm onvoldoende invulling aan die wens. Werk een aantal voorstellen uit en maak deze expliciet onderdeel van de werkconferentie. Kern van de werkconferentie moet zijn dat de gemeenteraadsleden zich beter met elkaar kunnen verhouden en welke spelregels daarbij kunnen helpen. Gebruik de werkconferentie als 'oefening' voor de nieuwe spelregels. Nodig voor deze sessie fractievoorzitters en fractie specialisten uit.

2. Algemeen

Proces

De gemeenteraden hadden zich allemaal zeer goed voorbereid op de gespreksronde. In alle gemeenten waren (lokale) gesprekken geweest over hun inbreng in het gesprek met een afvaardiging vanuit het Regiobestuur. De aangeleverde leidraad werkte ondersteunend en maakt de lokale gesprekken 'vergelijkbaar'. Het bezoek van het Regiobestuur werd gewaardeerd. Het gaat om vertrouwen en elkaar beter leren kennen. Goed om op te merken dat Eemnes in deze fase geen onderdeel was van de ronde. Dit heeft te maken met de partiële deelname van Eemnes aan de gemeenschappelijke regeling Gooi en Vechtstreek. In overleg met het college van Eemnes zal worden besproken op welke wijze Eemnes in de volgende fase betrokken zal worden.

Inhoudelijk

Autonomie

De lokale autonomie vormt in de gesprekken het uitgangspunt. Voor het Algemeen Bestuur is dit ook altijd het vertrekpunt geweest. In enkele raden wordt die eigen zeggenschap gekoppeld aan de bescherming van de identiteit, de eigenheid van het gebied. Er is besef dat samenwerking veronderstelt de bereidheid iets van de eigen wensen en ideeën in te leveren en af te wegen in een breder regionaal perspectief. De lokale kaderstellende en controlerende rol van de raad staat in de gesprekken voorop. De gemeenteraad heeft daarvoor ook de juiste wettelijke instrumenten. De Omgevingswet komt regelmatig naar voren als voorbeeld. Een lokale omgevingsvisie kent een juridische grondslag, een regionale omgevingsvisie kent geen wettelijke basis.

De Regionale Samenwerkingsagenda

Het vaststellen van de regionale samenwerkingsagenda wordt algemeen gezien als een belangrijke (ordenende) stap in de samenwerking tussen de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek. Er is tevredenheid over de meer programmatische en inhoudelijke RSA (meer focus). Over het proces zijn de raden minder te spreken. Procesmatig is er veel te verbeteren. De procedure en de rolverdeling moeten voor een volgende keer volstrekt duidelijk zijn vastgelegd. Het is voor de gemeenteraden een belangrijk document en vormt een goede inhoudelijke basis om de samenwerking tussen de gemeenten verder vorm te geven (vorm volgt inhoud).

Common Ground & Draagvlak

Met het vaststellen van de Regionale Samenwerkingsagenda hebben de gemeenteraden aangegeven op welke onderdelen zij willen samenwerken. Het advies is te blijven inzetten op het zo concreet mogelijk benoemen van de uitwerkingen in de gezamenlijke opgaven. Er blijkt behoefte aan gedeelde inzichten, aan een 'Common Ground'. Verwachting is dat dit bijdraagt aan inzicht in wat elders speelt. en een collectieve benadering van 'geven en nemen'. Draagvlak wordt aangemerkt als doorslaggevend voor de slagkracht en het succes van de samenwerking.

Het gebied

Maak helder voor welke opgave Gooi en Vechtstreek staat. Een gedeelde probleemanalyse van het gebied kan goed laten zien waarom samenwerking op regionale schaal van belang is. Stel de opgave voor het gebied, haar inwoners, haar ondernemers en haar maatschappelijke instellingen centraal. In de Regionale Samenwerkingsagenda is deze behoefte verwoord. Ontwikkel een regionale omgevingsvisie en gebruik dit document als 'onderlegger' voor de lokale omgevingsvisies. Aan dit koersdocument zal een goede probleemanalyse ten grondslag moeten liggen.

De opgave: urgentie van de samenwerking

Organiseer de samenwerking vanuit de opgave voor het gebied. Denk daarbij aan alle ontwikkelingen die op de lange termijn gevolgen kunnen hebben op de fysieke leefomgeving, zoals klimaatverandering, de economische transitie, veranderingen in demografie, de mobiliteitsopgave, het behoud en het versterken van het landschap, de afname van de biodiversiteit, de bodemdaling in het veenweidegebied, de energietransitie en de verstedelijkingsopgave voor dit gebied.

Maak gebruik van de diversiteit van het gebied.

Gooi en Vechtstreek kenmerkt zich door een verscheidenheid aan landschappen, woonmilieus, bedrijven, voorzieningen en instellingen. Maak meer gebruik van deze verschillen. Hiermee kan de opgave voor dit gebied ook effectiever worden opgepakt. Gebruik daarbij het koersdocument om keuzes voor te leggen.

Slagkracht, legitimatie en communicatie

In de gespreksleidraad staan nu een twee begrippen centraal. Slagkracht en legitimatie. Op basis van de gespreksronde kan daar een derde onderwerp aan worden toegevoegd: communicatie. Alle maatregelen, ideeën en experimenten rond slagkracht en legitimatie vragen meer aandacht voor de (directe) communicatie met de gemeenteraden. Als voorbeeld is genoemd dat de regionaal bestuurlijke trekkers frequenter aan tafel schuiven bij de overige deelnemende gemeenteraden om het gezamenlijke belang te duiden.

De verhouding tussen slagkracht en legitimatie.

Slagkracht en legitimatie zijn aparte begrippen maar staan ook in verhouding tot elkaar. De uitwerking van de RSA vraagt een goede balans tussen de voortvarendheid en de legitimatie. Als verbeterpunten zijn meegegeven (gelijk)tijdigheid inbreng vooraf (input legitimatie) en mogelijkheid tot (bij-)sturing op resultaat tussentijds en achteraf (output legitimatie). Burgerparticipatie is onder de aandacht gebracht om bij ontwikkelingen mee te nemen.

Samenspraak

Er is breed meegegeven 'het gesprek' tussen de gemeenteraden beter te faciliteren. De Regiopodia en het Regiocongres geven in de huidige vorm onvoldoende invulling aan die wens. Werk deze instrumenten beter uit en maak deze expliciet onderdeel van een voorbereidend proces op de 5 RSA speerpunten, zodat de gemeenteraadsleden zich beter met elkaar kunnen verhouden. Tot uitwisseling van (denk)beelden, wensen en opvattingen. Op basis van deze samenspraak kan het Algemeen Bestuur de (denk)richting(en) verder uitwerken. Uiteraard zal deze richting in een later stadium via lokale besluitvorming moeten worden bekrachtigd.

Leer en experimenteer

Er is een breed besef dat samenwerken via een gemeenschappelijke regeling, altijd suboptimaal is als het gaat om de legitimatie. De Wet gemeenschappelijke regelingen biedt nu en op termijn voldoende ruimte om te innoveren en te experimenteren. Er blijkt bij een aantal raden animo om meer gebruik van deze ruimte te maken en met elkaar ervaring op te gaan doen met wat "al doende" het beste past in deze regio. Dit laat onverlet de kritische kanttekeningen om vooraf goed te analyseren welk probleem aan de orde is en wat wordt opgelost met een maatregel. Aan de andere kant werd meegegeven ook niet te bang te zijn om fouten te maken; de gemeentelijke autonomie vormt tenslotte de basis.

Expliciteer de spelregels binnen de samenwerking

Bij het opstellen van de RSA is helder geworden dat een aantal spelregels in de samenwerking vooraf beter moet worden vastgelegd. Welke rol heeft welk orgaan waarbij en wanneer? Het beter uitschrijven van een aantal werkvormen en samenwerkingsprocessen (regiopodium, regiocongres, vaststellen samenwerkingsagenda, communicatie) moet de verwarring wegnemen.

Het Algemeen Bestuur

Maak meer en eerder gebruik van de bevoegdheden van het Algemeen Bestuur. De stemverhouding (one man one vote) in het Algemeen Bestuur geeft invulling aan de gelijkwaardigheid in de regionale samenwerking en die meer is dan de som der delen. Kijk of het bestaande, zoals bijvoorbeeld het algemeen bestuur, benut kan worden voor die regionale besluitvorming.

Regiocongres

Het Regiobestuur moet af en toe richting zoeken, kunnen consulteren, ideeën kunnen voorleggen. Juist om ook het regionale perspectief te schetsen of te duiden. Waar is draagvlak voor? Welke oplossingsrichting is kansrijk? Het regiocongres kan daarvoor een geschikt podium zijn. Niet ter vervanging van het lokale gesprek maar juist in samenspraak met de raden. Onder het motto: Geen status, wel betekenis.

3. Hoe verder

Aan het Algemeen Bestuur is nu de opgave het proces verder vorm te geven en in lijn te brengen met de opbrengsten van de lokale consultatie. In dit voorstel wordt een aantal stappen geschetst die recht doet aan de inbreng zoals hierboven beschreven. Deze stappen worden langs een tweetal verzoeken vormgegeven:

- Vraag om meer analyse en onderbouwing
- Vraag om doen, actie en experimenteeruimte

Vraag om meer analyse en onderbouwing

Er ligt de vraag met een aantal analyses te komen ter ondersteuning van dit proces. De eerste is de analyse van het gebied. Op welke vraagstukken moeten de gemeenten gezamenlijk een antwoord formuleren? Het Algemeen Bestuur is van mening dat deze probleemanalyse de basis vormt van het regionale koersdocument (speerpunt 5 van de RSA). Deze analyse zal het eerste kwartaal van 2020 lokaal worden gedeeld met de gemeenteraden. Hierover zijn afspraken gemaakt in portefeuillehoudersoverleg Ruimte & Mobiliteit.

De tweede analyse is het in kaart brengen van de problemen waar de gemeenten gezamenlijk in het huidige bestuursmodel tegen aanlopen. Het voorstel is om ter ondersteuning van de samenspraak op 6 maart een (kernachtige) analyse te maken waarin nader wordt ingegaan op de probleemstelling.

Een derde analyse heeft betrekking op de voor- en nadelen van de maatregelen per 'denkmodel'. Het Algemeen Bestuur stelt voor deze vraag mee te nemen voor de samenspraak op 6 maart. Er is animo om "al doende" te experimenteren. Op deze manier wordt ervaring opgedaan en worden voor- en nadelen in de samenwerkingspraktijk inzichtelijk. Volgens BZK leert de ervaring elders dat er geen uniforme oplossing is. Er moet worden uitgegaan van maatwerk per regio. De aanbeveling werd meegegeven om de nu al beschikbare instrumenten beter in te zetten en te benutten.

Vraag om doen, concretisering en experimenteren

Lokaal

Er leeft een breed besef dat het versterken van de regionale samenwerking begint bij het doen. Samenwerken is een werkwoord. Deze benadering keert regelmatig terug in gesprek met de gemeenteraden. Er is bij een aantal gemeenten bewustzijn dat in de eigen raad ook een vorm van professionalisering nodig is als het gaat om regioaangelegenheden. In dit verband is in enkele gemeenteraden gesproken over versterking van de afstemming met de eigen wethouder over regiozaken tot instelling van een lokale regiocommissie. De verwachting is dat op die manier aan de regionale bestuurlijke tafels sneller duidelijk is wat leeft in de verschillende gemeenteraden. Op zichzelf leveren een betere planning, een voorspelbaar proces en goede communicatie al een bijdrage aan de versterking van de (input)legitimaties. Op deze verbetering wordt met ondersteuning van de griffiers en de bestuurssecretaris van de regio al ingezet.

Regionaal

Alom ingebracht punt van aandacht is de Regiopodia en het jaarlijks Regiocongres te verduidelijken. De regionale werkvormen Regiopodia en Regiocongres moeten op een hoger plan worden gebracht zodat de specialisten of woordvoerders van de raad regelmatig in actieve samspraak met de collega in de andere gemeenteraadsleden kunnen gaan. De informele bijeenkomsten leveren nu te weinig opbrengst. Met een groot aantal inhoudelijke vraagstukken op komst zoals de regionale omgevingsvisie (koersdocument voor de wettelijke omgevingsvisie in het kader van omgevingswet), de regionale energiestrategie, de verstedelijkingafspraken binnen de MRA is het van belang dat dit gezamenlijke gesprek, met enige urgentie, meer betekenis krijgt.

Met het proces van het vaststellen van de RSA in het achterhoofd en de noodzaak om voorbij een soort kip-ei discussie te komen is het van belang om vooraan in de aanpak met de spelregels, met de meer organisatorische randvoorwaarden aan de slag te gaan en te experimenteren. De grote samenwerkingsvraagstukken en thema's vragen meer tijd zoals de overbrugging van tegenstellingen, het bouwen aan vertrouwen, samenwerken op verschillende snelheden en differentiatie, rol en positie van Algemeen Bestuur en de federatieve gemeente.

Als procesaanbeveling is vanuit verschillende gemeenteraden naar voren gekomen om het traject over slagkracht en legitimatie te ontkoppelen van de procedure tot actualisering van de gemeenschappelijke regeling. Die procedure van actualisering blijft dan beperkt tot het regulier onderhoud over wat besloten is en wat geheel in overeenstemming is met de bewezen praktijk in de samenwerking. Nieuwe spelregels over de RSA voorbereiding, ontwikkeling en uitvoering of vormen worden opgenomen in de gemeenschappelijke regeling als ze voldoende zijn geijkt, in de praktijk beproefd en na het experiment zijn geëvalueerd.

Tijdspad en draaiboek

Stap1 Regionaal in Gesprek GEREED Regiopodium 1 nov 2019

Tijdens Regiopodium uitwisseling tussen gemeenteraden en externe experts over de legitimatie en de slagkracht van het bestuur op regionale strategische opgaven

Stap 2 Lokaal in gesprek GEREED 7 november tot en met 4 december 2019

Regiobestuur haalt bij de gemeenteraden op hoe de gemeenteraden kijken naar de legitimatie en de slagkracht van het bestuur op regionale strategische opgaven.

Stap 3 Algemeen Bestuur

GEREED

Vergadering 19 dec 2019

Algemeen Bestuur gaat in gesprek over opbrengst van de lokale consultatie en stelt op basis van de opbrengst een nieuw processchema op waarvan de volgende stappen onderdeel uitmaken:
(BZK en Provincie worden over de uitkomsten en de aanpak geïnformeerd met verzoek om actieve betrokkenheid en aanvraag ondersteuningssubsidie voor bestuurlijke vernieuwing en versterking)

Benoem in afstemming met de burgemeesters & griffiers op korte termijn een agendacommissie om de werkconferentie van 6 maart 2020 voor te bereiden. Er zal op 6 maart al doende met een aantal spelregels kunnen worden geoefend. (stemmen, toetsen, uitspraken over richtingen en voorkeursscenario's) Daarnaast kunnen er concrete voorstellen worden getoetst omtrent de **communicatie met de gemeenteraden**. (regionaal bestuurlijk trekker in direct contact met de raad, rechtstreeks via de griffier, via het college, digitaal regionaal raadsplatform)

Stap 4 Werkconferentie: 'Samenspraak tussen gemeenteraden'

6 maart 2020

Deze werkconferentie kan op zichzelf worden aangemerkt als een eerste experiment in het kader van de bestuurlijke vernieuwing.

Stap 5 Opbrengsten en ervaringen

19 maart 2020

Het dagelijks bestuur en de burgemeesters & griffiers, gehoord de fractievoorzitters, zetten de opbrengst van de werkconferentie daags daarna om in conclusies en aanbevelingen met een advies aan het algemeen bestuur over het operationaliseren van uitwerkingsvoorstellen en eventuele experimenten. Van belang is dan concreet te maken hoe en bij welke RSA opgave dit wordt ingezet.

- Invulling informatiebehoefte en
- Inschakeling van de benodigde expertise (zoals BZK en Provincie en/of begeleiding met experts)
- vormgeving van de in en externe communicatie naar aanleiding van de werkconferentie
- aanbevelingen over de aanpak en de werkvorm inclusief begeleiding

Stap 6 Algemeen Bestuur

15 april 2020

Behandeling advies uit stap 5 met voorstel aan het algemeen bestuur over het operationaliseren van uitwerkingsvoorstellen en evt. experimenten inclusief vorm van begeleiding.

Stap 7 Consultatie gemeenteraden voorafgaande Regiocongres

15 april- 2 juli 2020

Het is belangrijk dat gemeenteraden tussen 15 april en 2 juli Regiocongres zich kunnen uitspreken over de voorstellen en evt. experimenten. Onder die voorstellen zal in ieder geval aan de orde komen de organisatie van het Regiocongres 2020 zodat de onduidelijkheden hierover zijn opgeheven.

Voorstellen:

Voorstel 1.	Kennismemen van de (concept)startnotitie nr.19.0015370 als ontwikkeldocument.
Voorstel 2.	Ontkoppel het gesprek over legitimatie en slagkracht van het meer 'technische' traject van de aanpassing en actualisering de gemeenschappelijke regeling
Voorstel 3.	Bespreken opzet en proces ter voorbereiding van de werkconferentie met gemeenteraden op 6 maart 2020
Voorstel 4.	Een definitief programma en draaiboek afgestemd met de gemeenten voorleggen ter bespreking in AB op 13 februari 2020
Voorstel 5.	BZK en de Provincie expliciet uitnodigen bij de voorbereiding en de uitwerking betrokken te zijn.

Bijlage 1 : Accenten in de gesprekken per gemeenteraad

Gemeenteraad Laren:

De tot den Haag bevochten *autonomie* weegt voor de raad zwaar. Laren richt zich op denkrichting 2, te beginnen bij *professionalisering binnen de eigen gemeenteraad*. De gedachte gaat uit naar een breed samengestelde lokale regiocommissie. Meerwaarde is dat de eigen portefeuillehouders de opvattingen en het gevoel van de raad voorafgaande aan het regionale overleg kunnen meenemen. De materie die regionaal aan de orde is moet beter op lokaal raadsniveau worden voorbereid. Als dat functioneert is van daaruit ook eenvoudiger te organiseren de vertegenwoordiging en het leveren van input aan de regionale werktafels. Deze vorm van samenspraak tussen de gemeenteraden moet beter worden georganiseerd. Een *Regioraad wordt niet gezien als oplossing*.

Slagkracht vraagt om voldoende draagvlak. Het besef is aanwezig dat het Regiobestuur zich daarbij meer gesteund moet weten door de gemeenteraden.

Er is een *proces van bewustwording* nodig om het belang te zien van regionaal met elkaar optrekken. Een *richtinggevend Regiocongres waar gestemd kan worden maakt het onnodig complex*, omdat er al snel *onevenwichtigheden ontstaan bij het verschil in omvang van de gemeenteraden*.

Als het gaat om de rol en positie van het AB. Als het gaat om de regionaal bestuurlijk trekkers is er geen belemmering dat *regionaal bestuurlijk trekkers/portefeuillehouders in overige raden* het regionale belang uitleggen en verdedigen. Dit doorbreekt niet de formele verantwoordingslijnen, maar biedt een directe- en effectieve manier van communicatie met de Regio.

Gemeenteraad Hilversum

Geconstateerd is dat er verschil in golflengte zit tussen gemeenteraden als gesproken wordt over legitimatie en slagkracht. Een samenspraak is van belang om meer inzicht te verkrijgen waar die spanning precies in zit, voordat aan de slag wordt gegaan met de uitwerking in de GR.

De wens is *gebruik te maken van de door BZK geboden experimenteerruimte*. Niet te snel formaliseren. *Werken aan vertrouwen* wordt aangemerkt als punt van aandacht in de samenspraak.

Het is belangrijk dat *gemeenteraden in vroeg stadium regionaal betrokken worden in het proces*.

Een *perfecte democratische legitimatie binnen de Wgr. is niet haalbaar*.

Over de *status van het Regiopedia* moet goed nagedacht worden, zodat duidelijk is wat je van die bijeenkomsten mag verwachten en *in welk proces deze bijeenkomsten passen*.

Slagkracht naar buiten toe vraagt een uiterst strakke planning langs de verschillende gemeenteraden en *om regionaal de rijen voldoende gesloten te houden*.

Het *bewustzijn* is aanwezig van de vaak *omstreden positie van Hilversum* in de regio. Die perceptie is in Hilversum zelf fundamenteel anders. Er moet *ruimte zijn om dit in de gesprekken die gaan komen aan de orde te stellen* met de vraag hoe hiermee om te gaan.

Als het gaat om de *rol en de positie van het Regiobestuur* is goed om te bespreken of het algemeen bestuur door gemeenteraden als meer wordt gezien dan een verzameling van lokale vertegenwoordigers die het lokale raadsstandpunt regionaal uitdragen. Hoe om te gaan met de situatie als reeds op het niveau van de portefeuillehoudersoverleggen de overeenstemming op dossierniveau spaak loopt. Tot nu toe worden deze dossiers niet naar het niveau van het Regiobestuur gebracht om eventuele tegenstellingen te overbruggen. Aandacht is tenslotte gevraagd voor *burgerparticipatie*.

Gemeenteraad Blaricum

De raad van Blaricum hecht waarde aan het *behoud van de eigen identiteit*.

Vertrouwen moet er zijn bij de raad dat grotere gemeenten inzien dat de raad van Blaricum behoefte heeft aan die eigen identiteit en alles wat daarmee samenhangt. Vanuit die basis wil Blaricum een

constructieve bijdrage aan de regio leveren. Blaricum *is niet in staat en behoeft ook niet aan alles mee te doen*. Ook indien je niet kiest voor denkrichting 2 of 3 en het huidige model handhaaft, moet je *als raad lokaal maatregelen treffen* om de wethouder namens de gehele raad te kunnen laten optreden in de Regio. Vanuit de raad wordt als punt van bezinning meegegeven dat de *discussie over de governance wellicht nog wat teveel vooruitloopt op het eindbeeld dat je bij de verschillende opgaven met elkaar wilt realiseren*.

Denkrichting 3 wordt door een deel van de raad ervaren als *een directe aantasting van de lokale autonomie en een proces om indirect de structuur van een grote gemeente te arrangeren*.

Voor een deel van de raad van Blaricum zou vanuit die perceptie een vetorecht hiervan in ieder geval onderdeel uit moeten maken. Voor de RSA speerpunten moeten gemeenteraden zich meer tot elkaar verhouden en regionaal commitment zien te bereiken. Inzicht in de (on)mogelijkheden van het gebied kan helpen om concreet te maken waar je elkaar tegemoet kan komen bij het vinden van de oplossingen die uiteindelijk ter instemming voorliggen aan de afzonderlijke raden.

Voor een geleding uit de raad is *burgerparticipatie* een legitimatievraagstuk dat je als raad zelf in de praktijk waar moet maken (het vanuit de bevolking ophalen, de zogenoemde input legitimatie).

De output legitimatie ligt meer bij de Regio, waarbij aan de orde is de beleidseffectiviteit van de (voorgestelde) maatregelen en de uitvoering. Inzet van moderne digitale middelen (voorbeeld Achterhoek) maakt burgerparticipatie, waar dit aanbeveling verdient, ook regionaal mogelijk.

Geconstateerd wordt in de raad dat Regiopodia en Regiocongres al beschikbare voorzieningen zijn.

De status van de *Regiopodia en het Regiocongres is onvoldoende helder*.

In hoeverre *toepassing van stemkastjes* meerwaarde oplevert, wordt bij een deel van de raad in twijfel getrokken. Er is in Blaricum in de raad *beduchtheid* om ook bij een lichte vorm van advisering via een Regiocongres *getalsmatig overvleugeld te worden*.

Vanuit de raad is ingebracht om *denkrichting 2* als het gaat op de mogelijke verfijningen in ieder geval *verder uit te werken*. Het is nu nog wat te vaag.

Gemeenteraad Gooise Meren:

Voor de gemeenteraad van Gooise Meren ontbreekt een *analyse van het onderliggende vraagstuk* dat aan de orde is rond de legitimatie en met name als het gaat om de slagkracht. Eerst aan de hand van enkele *praktijkvoorbeelden* in de samenwerking is voor de raad duidelijk te maken waar het ontbreekt aan toereikende slagkracht en wat de oorzaak daarvan was en in hoeverre daarbij sprake was van betrokkenheid vanuit de gemeenteraden.

In de bespiegeling vanuit de raad is er *tussen legitimatie en slagkracht een relatie* als die van twee communicerende vaten. Versterking legitimatie kan de slagkracht verzwakken. Versterking van de slagkracht kan de legitimatie verzwakken. De kernvraag is of de instrumenten die tot nu toe bedacht zijn de onderliggende problemen oplossen. De democratische legitimatie in Wgr-verband zal nooit perfect worden, maar op terrein van de slagkracht moet duidelijk worden gemaakt waar en waardoor dit momenteel tekortschiet

Aanbeveling is *de uitvoering RSA onverwijld op te pakken* en de processen rond de 5 speerpunten goed met de raden af te stemmen en in te richten.

Als *werkvorm* kan gedacht worden aan *een assemblee van woordvoerders* vanuit de verschillende gemeenteraden die *een paar dagen rond een RSA opgave* bij elkaar worden gezet.

De aanbeveling is om met de gemeenteraden naast de inhoud een *parallelspoor te doorlopen over de governance tot de zomer 2020*. Ingebracht wordt dat gewerkt moet worden aan *meer "common ground"*. De insteek is allereerst *een verbeterd proces in samenspraak tussen de gemeenteraden*.

Gemeenteraad Huizen:

Uitgangspunt is het *primaat en de kaderstellende rol van de gemeenteraad*; Dit betekent dus betrokkenheid van de raden aan de voorkant en verantwoording achteraf aan de raad over het verloop en de uitkomsten;

Wat betreft de slagkracht is belangrijk om als Gooi en Vechtstreek een *volwaardig gesprekspartner* te zijn in de MRA, met Utrecht enz.

Het proces rond de RSA liet zien dat *besluitvorming over regionale strategische opgaven het beste op regionaal niveau* kan plaatsvinden.

Onderzoek op welke wijze de besluitvorming op regionaal niveau op de thema's van de RSA vorm kan krijgen. Regionale besluitvorming staat namelijk tijdige betrokkenheid (consultatie) van de raden aan de voorkant, dus bij de wording, niet in de weg.

Tijdpaden, procedures etc. goed afgestemd. *Geen extra bestuursorganen en bureaucratische rompslomp.* Wij zitten niet te wachten op een vergadercircus;

Kijk of het bestaande, zoals bijvoorbeeld *het algemeen bestuur, benut kan worden voor die regionale besluitvorming.* Eerst de voorgestane wijzigingen uitproberen. Te testen en eventueel te vervangen of bij te stellen. Door aldus te experimenteren, werken we *gaandeweg met elkaar aan een model voor een slagvaardiger regio, met besluitvormingsprocessen die voldoende democratisch gelegitimeerd zijn.*

Daarna pas - *bij bewezen meerwaarde* - in de *gemeenschappelijke regeling* op te nemen.

Gemeenteraad Wijdmeren:

Behoeft is de *Regiopodia meer inhoudelijk* vorm te geven. Als regio zijn we niet voldoende slagkrachtig. De *wethouders* moeten voordat belangrijke regionale besprekingen worden ingezet raadsleden meer *betrekken*. *Ga experimenteren volgens het principe vorm volgt op de inhoud.* Kom met *afgebakende voorstellen* vooral om de *slagkracht te versterken* en wat daarbij nodig is van de gemeenteraden in de GR of anders. *Gemeenteraden zullen nooit ongeclausuleerd loslaten; maak het dus specifiek. Scherp aan de planning en de communicatie. Communiceer zoveel mogelijk direct uit de regionale vergaderingen naar de gemeenteraden.*

Er is *geen behoefte aan nieuwe structuurdiscussies* wat de Regio aangaat. Graag tot daden komen en maak *gebruik daarbij van de experimenteerruimte*. Verwezen wordt in de raad naar de lange termijn die voor Wijdmeren als eindbeeld inhoudt toewerken naar één grote gemeente G&V met wellicht als nader uit te werken idee van de Minister BZK een federatieve gemeente. Het is belangrijk dat BZK en de provincie actief aanschuiven bij de ontwikkeling van experimenten. Wellicht leent een federatief gemeentelijke model zich voor een dergelijk experiment.

Gemeenteraad Weesp

Vanuit de verschillende fracties wordt aangegeven dat er *geen behoefte is aan een Regioraad*.

Wel zou een regionale raadscommissie, mits zorgvuldig samengesteld uit de vertegenwoordigers vanuit de verschillende gemeenteraden, door het contact een belangrijke bijdrage leveren aan de betrokkenheid onderling. Het kan een *adviserende bijdrage* vervullen op de RSA thema's. Gesignaleerd wordt dat de focus van de raad van Weesp voor de volgende termijn gericht is op de fusie met Amsterdam, maar de verwachting is dat ook in die situatie samenwerking en afstemming met de buurgemeenten in G&V aandacht zal blijven vragen.